

RITGERÐ

Arbeiðslønir og arbeiðaraviðurskiptir

Eru møguleikarnir fyrri at realiserast eitt sosialistiskt samfelag nakra staðni so er tað her hjá okkum, men krevja tað stórar politiskar broytingar, tær kunnu fáast, um fjóldin arbeiðarir og fiskimenn ganga saman — sær sjálvum og samfelagnum til bota.

Hugsu vit okkum tann ójavnir sum enn ræður her á landi, ja stættarmunurin er kanska størri í dag enn nakrantíð fyrr.

Tá ið talan verður um stættarmun verður oftani sagt, hatta er ikki til longur, øll eru líka, Men so er ikki, og orsøkin til henda stættarmun er tað ójavnna lønarlag sum vit hava, og eisini tann ójavnir sum er ímillum tey ymsku arbeiðini.

Tað er øllum ábyrgdarfullum løgtingsmonnum greitt, at tað arbeiðslag sum nú er í Føroyum ikki kann halda áfram.

Hugsuð tykkum til tað sera ótryggu stóðu ein vanligur ar-

beiðsmaður hevur, framvegis er hann noyddur at hanga á arbeiðsplássinum, fyrri at møgulega at fáa ein tíma.

Arbeiðarin krevur bert arbeiði til hendur sínar, hendurnar sum eru hansara størsta aktiv og tær bjóðar hann fram, men oftani og títt eru ongi boð eftir teimum og harvið honum.

Her vilja og mugu vit fáa eina broyting og hon má koma nú, ein broyting í sjálvum samfelagnum má um neyðugt fara fram.

Í øllum norðanlondum er lóggáva sum sigur, at har sum arbeiðsloysi er má tað almenna seta neyðarbeiðið í gongd, henda lóg er ikki galdandi her hjá okkum, og er tað heldur ikki leiðin við skulu gagna.

Landsstýrið og løgting saman við teimum lokalu myndugleikunum mugu seta á stovn verksmiður sum kunnu framleiða

tað rávøru sum vit hava, bæði nógv og fyrstaflökks.

Hesar verksmiður mugu setast soleiðis, at tær stóru bygdirnar sum liggja væl fyrri verða útbygdar, soleiðis at tær fyrri úttan at bjarga sínum eigna arbeiðsfólki, samstundis kann taka arbeiðsfólk frá bygðum.

Til fiskaarbeiði frá »Leivur Óssursson« hevur arbeiðsfólk frá Hvalba arbeitt á Tvøroyri.

Í Suðuroy skuldi so Vágur og Tvøroyri verið útbýgt, og aðra staðni har í vegasambandi er gott.

Javnaðarflokkurin fer aftur at seta fram síni uppskot um uppbygging av Føroyum og harvið avloysa arbeiðsloysið við arbeiði.

Slagorð okkara skal gerast til veruleika:

Arbeiði til allar hendur á sjógv og landi.

Sverre.

Fiskasløg eru, sum føroyingar eiga at veiða

Royndir hava víst, at tað eru fiskasløg sum føroyingar eiga at leggja seg eftir at veiða

Fyri gott 30 árum síðani var so trároynt undir Føroyum, at talan var um ovfisking av ávisum fiskasløgum sum t. d. av toski. Í bardagaárunum 1940—45 var veiðumagnnið (fiskariintensitetin) munandi minni enn áður, og fiskastovnurin tók aftur at norast.

Sum kunnugt vóru tað bretskir trolarar, ið høvdu skuldina fyrri til ovfisking, ið var undan krígunum. Teir veiddu yvir 90 pst. av øllum fiski, ið veiddur varð undir Føroyum. Tilsamans høvdu teir tá einar 250.000 troltímar árliga í miðal her. Aftaná bardagaárin royndu bretskir trolarar av ymskum orsøkum ikki so nógv undir Føroyum sum undan krígunum. Teir komu ongantíð uppá 250.000 tímar í eitt einstakt ár, og t. d. í árunum 1950—63 royndu teir her í 171.000 troltímar árliga. Síðani fiskimarkið í 1964 var flutt út á 12 fjórðingar, hevur bretska veiðumagnnið undir Føroyum verið munandi minni, ella í árunum 1964—68 103.000 troltímar árliga. Seinnu árin hevur veiðan um troltíman verið vaksandi.

Týskir og franskir trolarar royna nú undir Føroyum. Týskarar fóru at royna her av álvára mitt í 1950 árunum, og fransar byrjaðu fyrri árum síðani. Bæði týskarar og fransar royna á djúpum vatni, úttan fyrri 100 favna dýpi, og fáa teir mest av upsa, men eisini kongafisk. Og hevur fiskiskapur teirra tí ikki stóra ávirkan á fiskastovnin inni á landgrunninum.

Sum kunnugt royna útlendingar at kalla bert við trolu undir Føroyum. Tó royna norðmenn og skotar nakað við lina. Føroyingar hava higartil at kalla bert roynt við huki undir Føroyum. Í 30'unum veiddu vit ógvuliga lítið, so lítið, at okk-

urt ári var bert 2 pst. av samlaðu fiskiveiðuni her fingin av føroyingum. Undir og eftir bardagan hevur føroyska veiðan harafturimóti verið vaksandi. Tíverri hava vit eingi fullfíggið agtøl yvir veiðuna í árunum 1940—52. Og heldur ikki aftaná, serstakliga ikki seinastu árin eru agtølini heilt álitandi. Fyrst í 50'unum veiddu vit ímillum 13 og 16 pst. av tí fiski, ið veiddur varð undir Føroyum. Síðani er okkara partur vorðin størri.

Í árunum 1956—65 veiddu vit 21 pst. av fiskinum, ið veiddur varð undir Føroyum. Tvey tey seinastu árin hevur okkara partur tó verið heldur størri. Tað eru tilsamans 15 fiskasløg, ið veidd verða meira enn 100 tons av árliga. Her er talan um fisk, ið livur á botni, tí er sildin ikki tikin við í hesum føri. Av hesum 15 fiskunum veiða føroyingar bert 6. Spurningurin er tí, um vit ikki eiga at royna eftir fleiri fiskasløgum enn vit gera í løtuni, so at veiða okkara kann verða meira fjølbroytt.

Seinastu 10 árin hevur Fiskirannsóknarstovan gjørt ymskar trolroyndir undir Føroyum við leigaðum skipi og við m/s Jens Chr. Svabo. Hesar royndir eru gjørdar fyrri at kanna fiskastovnin sum heild. Tær hava m. a. víst, at her eru fiskisløg, ið føroyingar eiga at leggja seg eftir at veiða. Vit kunnu t. d. nevna tungu, reyðspröku og havtasku.

Jens Chr. Svabo hevur á sumri bert trolað í juni, tí hann hevur verið bundin av øðrum arbeiði restina av sumrinum. Av hesum hildu vit, at roynd átti at vera gjørd við leigaðum báti at trola í einar 4 mánaðir á sumri fyrri at vita, hvussu nógv veiðast kundi.

Fyrirreika mál til landsfundin

SU farið undir at fyrirreika ymisk mál til landsfund Javnaðarflokksins í vár. Serliga verður hugsað um mál, sum viðkoma ungdóminum

Seinasta hóskvöld hevði Sosialistisk Ungmannafelag í Havn nevndarfund, har nýggj nevnd varð vald.

Vit hava hitt Hans Jørgensen á máli. Hans var formaður felagsins seinast, og varð aftur valdur í nevndina. Vit spyrja um ein kann roknað við broytingum í felagsins virki í hesum ári?

— Tað er stutt tíð liðin síðan nevndin varð vald, men ein eigur at hava í huga, at nýggir mans eru komnir í nevndina, og hetta fer óivað at inspirera til nýggj tiltøk.

Størsta arbeiði hjá nevndini verður sjálvandi at viðgera mál sum skulu komu fyrri á floksfundin javnaðarflokksins í vár. Vit gjørdust limir í flokkinum í fjør, og vit vilja sjálvandi nýta høvi til at gera okkum galdandi har vit kunnu, sigur Hans Jørgensen.

— Eru serstøk mál í umbúna?

— Serliga er tað mál sum viðkoma ungdóminum, sum liggja okkum fremst í huga. Valaldurin, húsaviðurskipti, skulamál og ikki minst frítíðarmál. Her kann nógv verða broytt og bótta um.

Ferðir á bygð

Nevndin fer í næstum at skipa fyrri ferðum til ymsar bygdir,

eins og gjørt var í fjør.

Í fyrstu atlogu verður hugsað um at gera eina ferð vestur í Vágur, har ætlanin er at hava fundir í Sorvági og Miðvági. Nevndin er longu farin undir at leggja hesar fundir til rættis. Roynt verður at skipa fundirnar so fyrri, at samstundis sum ymisk aktuelt mál koma til viðgerðar, verður eisini stund til skemtunnar.

Uttanlandaferðir

Við spyrja Hans, um ætlanin er at gera ferðir uttanlanda, og sigur hann:

— Fyri trimum árum síðani vóru tveir SU-arar í Noregi á norðurlanda stevnu sum sosialdemokratisku ungmannafelögin í norðanlondum skipaðu fyrri. Henda stevna var sera væl eydnad, og um áhugi er, verður føroysk luttoke aftur í ár.

Annars kann sigast, at vit eru bidnir til skeið á ymsum norðurlandaskum háskúlam. Men av tí, at flestir limir okkara eru skulanæmingar ella læringar, fer bæði tíð og peningatorvur at gera tað tvørligt at fáa gjørt brúk av hesum tilbøðum.

Samantikíð vænti og at 1970 verður eitt ár við nógvum arbeiði fyrri SÚlarar, sigur Hans at enda.

CONION ferðaradio

Millumbylgja við Tórshavn-Radio. — FM bylgju umráði. Útvarpið byrjar at senda FM í summar.

Við tasku og oyrarproppi. — Prisur: 228.00 kr.

RADIOBÚÐIN, Runavík, tlf. 7008

RADIO-EL Tórshavn, tlf. 1397

Havnar Telvingarfelag

Áðalfundurin verður 7.3. kl. 20.

NEVNDIN

Vilja broyta spruttreglurnar

Ovastin fyrri sjóverjuni hevur sent fyrispurning til tollmyndugleikarnar, um broytna av galdandi spruttreglum í samband við manningina á sjóverjuskippunum.

Orsøkin til henda fyrispurning er m. a., at í apríl mánaða í fjør kom ein skipan í verk — galdandi fyrri teir donsku herskyldugu í Týsklandi — og gav hetta teimum loyvi til at flyta út ¾ litur av sprutti og 1 litur av vini fyrri hvønn, og somu nøgd tá teir koma aftur til Danmarkar. Sostatt verður mælt til, at loyvt verður at taka ¾ litur av sprutti og 1 litur av vini til hvønn á ferðum við skipi, sum

taka meir enn 15 dagar. Hetta er serliga ynskiligt í Føroyum og Grønlandi, har tað ikki er gjørligt at keypa sprutt fyrri niðursettan pris. Harafturat verður skotið upp, at hvør herskyldugur hereftir fær 2 ol um dagin ístaðin fyrri fyrr eina.

Keypið

frá teimum, sum lýsa í

SOSIALINUM